

# คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8080/2538

อัยการ สำนักงาน อัยการ สูงสุดโจทก์ โจทก์ร่วม โจทก์ บริษัท เจษฎ์ พัฒนา จำกัดโจทก์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิ ลานคร กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 24, พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 91, ป.วิ.อ. มาตรา 28, ป.วิ.อ. มาตรา 124, ป.วิ.อ. มาตรา 121, ป.วิ.อ. มาตรา 30

## ย่อ / หลักกฎหมาย

มูลแห่งหนี้ตามเช็คพิพาทเกิดขึ้นหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาดแล้ว จึงไม่อยู่ในบทบังคับตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91 แต่เป็นเรื่องที่จำเลยกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 24 ด้วยการออกเช็คพิพาทชำระหนี้แก่โจทก์ร่วมมูลแห่งหนี้ตามเช็คพิพาทจึงเป็นโมฆะ โจทก์ร่วมไม่มีสิทธินำเช็คพิพาทไปยื่นเพื่อให้ธนาคารใช้เงินโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินโจทก์ร่วมจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 โจทก์ร่วมจึงไม่เป็นผู้เสียหาย ไม่มีอำนาจร้องทุกข์คดีความผิดต่อส่วนตัวได้

## คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2535 เวลากลางวันจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันออกเช็คธนาคารกรุงไทย จำกัดสำนักงานนาเหนือคือ เช็คเลขที่ 3800134 ลงวันที่ 6 มกราคม 2536 สั่งจ่ายเงินจำนวน 95,146 บาท เลขที่ 3800135 ลงวันที่ 20 มกราคม 2536 สั่งจ่ายเงินจำนวน 46,790 บาท และเลขที่ 3800136 ลงวันที่ 22 มกราคม 2536 สั่งจ่ายเงินจำนวน 68,440 บาทเพื่อชำระหนี้ค่าสินค้าเครื่องสุภัณฑ์และกระเบื้องซึ่งเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมายให้แก่บริษัทเจษฎ์พัฒนา จำกัดผู้เสียหาย ในวันที่เช็คทั้งสามฉบับถึงกำหนด ปรากฏว่าธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินในวันที่น่าไปเรียกเก็บเงินตามลำดับ การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นออกเช็คโดยเจตนาจะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค ทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหาย ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91 และนับโทษจำเลยที่ 2 ต่อจากโทษของจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ 5919/2536 ที่ 2920/2536 และที่ 5921/2536 ของศาลชั้นต้นจำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ แต่จำเลยที่ 2 รับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้ลงโทษต่อระหว่างพิจารณาบริษัทเจษฎ์พัฒนา จำกัดผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาตศาลชั้นต้นฟังคำแถลงของจำเลยทั้งสองและโจทก์ร่วมแล้ว เห็นว่า การที่โจทก์ร่วมไม่ได้ยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายไว้หนี้ตามเช็คพิพาทในคดีนี้ย่อมสิ้นผลผูกพันไปก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สิทธินาคดีอาญามาฟ้องของโจทก์เป็นอันระงับไปจึงให้จำหน่ายคดีโจทก์และโจทก์ร่วมอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนโจทก์ร่วมฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ที่โจทก์ร่วมฎีกาว่า ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า เมื่อจำเลยทั้งสองถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว จำเลยทั้งสองไม่มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของตนต่อไป อำนาจดังกล่าวตกให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

โจทก์ร่วมในฐานะเจ้าหนี้ตามเช็คพิพาทต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น และต้องยื่นในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วยมิฉะนั้นโจทก์ร่วมก็หมดสิทธิในการที่จะได้รับชำระหนี้ คดีนี้โจทก์ร่วมได้แถลงรับตามรายงานกระบวนการพิจารณาฉบับลงวันที่ 27 กันยายน 2536 ว่า ไม่ได้ขอรับชำระหนี้ในคดีที่จำเลยทั้งสองถูกฟ้องล้มละลายจริง โจทก์ร่วมจึงหมดสิทธิจะได้รับชำระหนี้ตามเช็คพิพาท สิทธิเรียกร้องตามเช็คพิพาทก็เป็นอันระงับลงด้วยเช่นกัน และถือว่าหนี้ตามเช็คพิพาทที่โจทก์นำมาฟ้องคดีนี้สิ้นผลผูกพันไปก่อนที่จะศาลจะพิพากษาคดีนี้นั้น โจทก์ร่วมไม่เห็นพ้องด้วย เพราะหนี้ที่จะต้องขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายนั้น จะต้องเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด แต่กรณีนี้จำเลยทั้งสองถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2535 จำเลยทั้งสองมอบเช็คพิพาทแก่โจทก์ร่วมเพื่อชำระหนี้ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2535 โดยเช็คพิพาทดังกล่าว ลงวันที่ 6, 20, 22 มกราคม 2536 ตามลำดับ จึงเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นภายหลังจำเลยทั้งสองถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วหนี้ตามเช็คจึงไม่ระงับ ศาลฎีกาเห็นว่า ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงไว้แล้วว่า ศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสองแล้วแต่ยังไม่ชัดเจนว่าศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยทั้งสองวันใดจึงไม่อาจทราบได้ว่าหนี้ตามเช็คพิพาทเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยทั้งสองเด็ดขาด ข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์รับฟังมาจึงไม่พอแก่การวินิจฉัยข้อกฎหมายตามฎีกาของโจทก์ร่วม ศาลฎีกาจึงเห็นควรฟังข้อเท็จจริงในส่วนนี้เสียให้ครบถ้วนก่อนแล้วจึงวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามฎีกาของโจทก์ร่วมต่อไป ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำแถลงของจำเลยทั้งสองประกอบเอกสารที่จำเลยทั้งสองส่งต่อศาลไว้ตามรายงานกระบวนการพิจารณาฉบับลงวันที่ 27 กันยายน 2536 ซึ่งโจทก์ร่วมยอมรับตามเอกสารดังกล่าวมาในฎีกาแล้วว่าศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยทั้งสองเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2535 ดังนั้น จึงฟังข้อเท็จจริงได้ว่า ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยทั้งสองเด็ดขาดแล้วเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2535 ฉะนั้น การที่จำเลยทั้งสองมอบเช็คพิพาทลงวันที่ 6, 20, 22 มกราคม 2536 ชำระหนี้แก่โจทก์เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2535 ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่ามูลแห่งหนี้ตามเช็คพิพาทเกิดขึ้นหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยทั้งสองเด็ดขาดแล้ว สำหรับปัญหาข้อกฎหมายตามฎีกาของโจทก์ร่วมดังที่กล่าวไว้แล้วนั้น เห็นว่า การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าโจทก์ร่วมไม่ได้ขอรับชำระหนี้ไว้ในกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย มูลหนี้ตามเช็คพิพาทจึงระงับไปแล้วก็อาศัยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91 ที่บัญญัติว่า "เจ้าหนี้ซึ่งจะขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย จะเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์หรือไม่ก็ตาม ต้องยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดเวลาสองเดือนนับแต่วันโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด" แต่ยังมีมาตรา 94 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 บัญญัติไว้ด้วยว่า "เจ้าหนี้ไม่มีประกันอาจขอรับชำระหนี้ได้ ถ้ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์" ดังนั้น มูลหนี้ที่เจ้าหนี้จะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91 จึงต้องเป็นหนี้ที่มูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ แต่ข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่ามูลแห่งหนี้ตามเช็คพิพาทเกิดขึ้นหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยทั้งสองเด็ดขาดแล้ว จึงหาอยู่ในบทบังคับตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91 ไม่ ดังนั้นที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์ร่วมมิได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายจึงหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ตามเช็คพิพาท สิทธิเรียกร้องตามเช็คพิพาทเป็นอันระงับลงด้วยเช่นกันและถือว่าหนี้ตามเช็คพิพาทที่โจทก์นำมาฟ้องสิ้นผลผูกพันไปก่อนที่จะศาลจะพิพากษาคดีนี้ ศาลฎีกาจึงไม่เห็นพ้องด้วย แต่กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสอง

ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 24 ซึ่งบัญญัติว่า "เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้วห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือกิจการของตนเว้นแต่จะได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้" โดยการที่จำเลยทั้งสองซึ่งศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วกระทำการออกเช็คพิพาทชำระหนี้แก่โจทก์ร่วม อันเป็นการมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นกับโจทก์ร่วมตามกฎหมายลักษณะตัวเงินประเภทเช็ค ซึ่งเป็นกระทำการเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลยทั้งสอง โดยมีใช้กรณีกระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้จัดการทรัพย์หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ดังนั้น มูลแห่งหนี้ตามเช็คพิพาทจึงเป็นโมฆะ โจทก์ร่วมหาสิทธินำเช็คพิพาทไปยื่นเพื่อให้ธนาคารใช้เงินตามเช็คโดยชอบด้วยกฎหมายไม่ เมื่อธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน โจทก์ร่วมจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเสียหาย ถือไม่ได้ว่าโจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 จึงไม่มีอำนาจร้องทุกข์คดีความผิดต่อส่วนตัวได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 124 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 วรรคสอง และโจทก์ร่วมก็ไม่มีอำนาจร้องขอเข้าเป็นโจทก์ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 30 ศาลชอบที่จะยกฟ้องโจทก์และโจทก์ร่วมเสีย ปัญหาเรื่องอำนาจร้องทุกข์ของโจทก์ร่วมตลอดจนอำนาจฟ้องของโจทก์และโจทก์ร่วมนี้เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง"พิพากษา กลับเป็นยกฟ้องโจทก์และโจทก์ร่วม

## องค์คณะ

สุนพ กীরติยุติ · จำลอง สุขศิริ · สมบัติ เดียววิศเรศ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/8080/2538>